

Het erfrecht der natuurlijke kinderen

door Georges Vernimmen

De interpretatie van art. 757 B.W. voor het geval er meerdere natuurlijke kinderen optreden.

1. **Over de erfrechten van meerdere natuurlijke kinderen bestaat er in België geen breed verspreide rechtspraak (1). Er is dus nog steeds « onbepaalde » mogelijkheid tot discussie.**

---

(1) Ons zijn geen uitspraken bekend.

Ofschoon het probleem zich in de praktijk niet dikwijls stelt, wijden bijna alle traktaten van erfrecht meerdere bladzijden aan het hier behandelde probleem (2).

2. De techniek van artikel 757 B.W. is uitzonderlijk : de erfrechten van de natuurlijke kinderen worden er niet rechtstreeks doch via een rekenmethode aangeduid. Inderdaad, ofschoon steeds maar opnieuw werd gezegd dat art. 757 B.W. de bedoeling der wetgever uitdrukt, aan een natuurlijk kind driemaal minder te geven dan aan een wettig kind, heeft de rechtspraak dit steeds verworpen. En vermits er op dit punt geen reden is om een andere houding aan te nemen wanneer er meerdere natuurlijke kinderen zijn, moet men dus noodzakelijkerwijze deze stelling, door vele auteurs verdedigd, veeleer als een wens beschouwen — een wens die ongeveer alle moeilijkheden uit de weg zou ruimen, doch die spijtig genoeg door de rechtbanken niet wordt aangevaard en waarop men dus niet kan voortbouwen.

3. Vermits het artikel een rekenmethode is moet het ook als dusdanig worden geïnterpreteerd ; 't is te zeggen dat men de tekst zo precies mogelijk moet volgen zonder tot tegenstrijdigheden te komen.

4. De interpretatie van vele auteurs die het artikel lezen alsof het in het meervoud gesteld was (3), is hiermede moeilijk in overeenstemming te brengen. Ofschoon men tot geen tegenstrijdigheden komt, wijkt men m.i. te veel af van de tekst.

Hetzelfde geldt voor hen die beweren dat het natuurlijk kind ook een

---

(2) Geraadpleegde auteurs : Asser, D. IV, Erfrecht, 3e ed., p. 55 ; Aubry-Rau, T. IX, § 605 ; - Baudry-Lacantinerie (et Wahl), Dr. Civ. Succ., nr 644 ; Becqué, Juris-classeur, artt. 711-881 sub « Droits successoreux des enfants naturels » ; - Beudant, T. V, p. 225 ; - Blondeau, Traité de la séparation des patrimoines ; - Colin-Capitant, III, p. 563 (7e uitg.) ; - Dalloz, Successions, nr. 284 ; - Dekkers, Burgerlijk Recht, III, p. 283 nr. 444 ; - Demolombe, T. XIV, p. 93 nr. 68 ; De Page, T. IX, p. 190 e.v. ; - Galopin, Successions, p. 65 ; - Gros, Verhandeling in « Revue de droit français et étranger » 1844, p. 507-594 over « Succession et Réserve des enfants naturels » Huc, T. V., p. 96 ; - Kluyskens, De Erfenissen, p. 66 ; - Laurent, T. IX, p. 115 ; - Milliot Madéron, « Les droits héréditaires des enfants naturels » ; - Planiol et Ripert, T. IV nr. 93 (Maury et Vialleton) ; - Savatier, « Le véritable système de distribution d'une succession comptant plusieurs enfants naturels à côté d'enfants légitimes » in « Revue Crit. Lég. Jur. », 1927, p. 484 ; - Thiry, T. II, p. 81 ; - Unterholzern, « Juridische Abhandlungen » ; - Van Biervliet, Successions, 2e uitg., p. 94.

(3) Asser, Aubry-Rau, Baudry-Lacantinerie, Becqué, Beudant, Colin-Capitant, Dalloz, Demolombe, Huc, Kluyskens, Laurent, Planiol-Ripert, Van Biervliet. Er is ook franse rechtspraak doch deze heeft een beperkte betekenis.

aandeel heeft in hetgeen hem werd afgetrokken, en dat onder allen opnieuw zou moeten verdeeld worden (4) (5).

Andere auteurs steunen zelfs niet op de tekst en stellen voor, zodanig te verdelen dat de verhoudingen tussen de aandelen van een natuurlijk en van een wettig kind gelijk blijven (6). Doch dit lost niets op indien er geen wettige kinderen zijn.

5. Zoals ik reeds liet vermoeden, leidt een *strikt* letterlijke interpretatie inderdaad, in sommige gevallen, tot een onmogelijkheid : « ...een derde wat het zou gehad hebben indien het wettelijk ware geweest... ».

6. Om een geval met bijvoorbeeld (w) wettige kinderen en (n) natuurlijke kinderen op te lossen, moet men dus één derde van het aandeel van een wettig kind nemen in een geval met (w + 1) wettige kinderen en (n - 1) natuurlijke ; om dit geval op te lossen doet men hetzelfde, enzovoort tot er geen natuurlijke kinderen meer zijn in de reeks hypotetische erfenissen (iedere maal één natuurlijk kind minder). Volgens enkele auteurs is dit de enige korrekte interpretatie. (Inderdaad, (7) ze leidt tot « grote » breuken. Dit is echter geen ge­gronde kritiek. Doch neem het geval waar de decujus een bloedverwant in de zijlijn en twee natuurlijke kinderen nalaat ; als het kind wettig ware, had het $\frac{5}{6}$ — nu heeft het er $\frac{3}{4}$ van, dus $\frac{5}{8}$. Ze zijn echter met twee ! Vele auteurs (8) lossen dit probleem op door te beweren dat de tweede en derde zinsnede van art. 757 B.W. zó moet verstaan worden dat alle natuurlijke kinderen samen slechts de helft of de drie vierden krijgen. De tekst verrechtvaardigt zulk een onderscheid niet.

7. Er zijn rechtsgeleerden die voorhouden dat een oplossing « tegenstrijdig » is, wanneer de natuurlijke kinderen samen meer dan het beschikbaar deel krijgen. Dit is echter niet zo evident, sinds men aannam dat allen die voordeel halen uit de natuurlijke afstamming, de reserve van de natuurlijke kinderen moeten dragen (op hun eigen reserve eventueel).

8. De moeilijkheid zit in de eigenaardige rekentechniek van art. 757 B.W. : om het erfrecht van een natuurlijk kind in de erfenis te vinden verwijst men naar een hypotetische erfenis met een natuurlijk kind minder en een wettig kind méér (« ...van wat het zou gehad

---

(4) Galopin, Planiol-Ripert, Thiry.

(5) Volgens enkele auteurs is deze methode in tegenspraak met art. 756 B.W.

(6) Gros, Becqué.

(7) Unterholzern, Savatier.

(8) Dit geldt ook wanneer men de redeneringswijze toepast op gevallen met ascendenten, broers of zusters, of met bloedverwanten uit de zijlijn.

hebben indien het wettig *ware geweest...*) Het is overduidelijk dat behalve de daarjuist vermelde verandering, deze hypotetische erfenis al de overige elementen der originele moet *behouden*.

9. Men maakt dan volgende redenering : Indien het natuurlijk kind wettig ware geweest dan had het, eventueel samen met andere wettige kinderen, de ganse erfenis, na aftrek van de aandelen van zijn natuurlijke broeders, van de legaten enz.

10. Men kent de legaten enz., doch niet de aandelen der andere natuurlijke kinderen. Indien men hiervoor weer naar een « vorige » hypotetische erfenis teruggrijpt, komt men zoals daarnet gezegd, tot onmogelijkheden. Men *behoudt* dus de aandelen (van de natuurlijke kinderen) der originele erfenis (dit past niet volmaakt in het kader van de tekst maar wel in de enge interpretatie der berekeningstechniek).

11. *Bijvoorbeeld :*

- Zij n het aantal natuurlijke kinderen.
- w het aantal wettige kinderen.
- N het aandeel van een natuurlijk kind.
- W het aandeel van een wettig kind.
- E de ganse erfenis.

Het aandeel van een natuurlijk kind, N , is $1/3$ van wat het zou gehad hebben indien het wettig ware geweest : namelijk de ganse erfenis, E , min de aandelen der andere natuurlijke kinderen, $(n - 1) N$, te verdelen over de wettige kinderen $+ 1$, « indien ik *wettig* ware... »).

$$N = \frac{1}{3} \left(\frac{E - (n - 1) N}{w + 1} \right)$$

$$\begin{aligned} \rightarrow 3 N (w + 1) &= E - (n - 1) N \\ N (3w + 3 + n - 1) &= E \end{aligned}$$

$$\text{Na vereenvoudiging : } N = \frac{E}{3w + n + 2}$$

Of in breukvorm, de erfenis zijnde 1 ; het aandeel van een kind

$$\text{in de erfenis is } \frac{1}{3w + n + 2}$$

Op analoge wijze vindt men ook de oplossing van andere gevallen met meerdere natuurlijke kinderen (zonder onmogelijkheden !)

12. Ter inlichting : Het aandeel van een natuurlijk kind, wanneer dit zo tot de erfenis komt, samen met :

	1 n. k.	2 n. k.	3 n. k.	4 n. k.	5 n. k.	...
1 wett. k.	nk 1/6	nk 1/7	nk 1/8	nk 1/9	nk 1/10	
	wk 5/6	wk 5/7	wk 5/8	wk 5/9	wk 5/10	
2 w. k.	nk 1/9	nk 1/10	nk 1/11	nk 1/12	nk 1/13	
	wk 4/9	wk 4/10	wk 4/11	wk 4/12	wk 4/13	
.						
broer zuster ascend.	nk 1/2	nk 1/3	nk 1/4	nk 1/5	nk 1/6	
	asc. 1/2	asc. 1/3	asc. 1/4	asc. 1/5	asc. 1/6	
zijlijn	nk 3/4	nk 3/7	nk 3/10	nk 3/13	nk 3/16	
	zijl. 1/4	zijl. 1/7	zijl. 1/10	zijl. 1/13	zijl. 1/16	

13. Kort samengevat kan men ten voordele van de uiteengezette interpretatie van art. 757 B.W. volgende argumenten laten gelden :

1. Er is volledige overeenstemming met de rechtspraak over het erfrecht van één natuurlijk kind. De vermelde formule is ook dan geldig.
2. De interpretatie volgt zo precies mogelijk de tekst zonder tot tegenstrijdigheid te komen.
3. De verhouding tussen het aandeel van een wettig kind en dat van een natuurlijk kind blijft konstant, ongeacht het aantal natuurlijke kinderen (8)
4. De berekening is eenvoudig.
5. Het resultaat is voordeliger voor het natuurlijk kind dan met de methode van het « meervoud ».

Contra :

1. Men volgt de tekst niet *absoluut letterlijk*. Dit laatste is echter onmogelijk zonder tegenstrijdigheden of uitzonderingen.
2. Men is niet in overeenstemming met de franse rechtspraak. Doch men lette op de speciale situatie die er heerst ; immers vóór de hervorming van 1896 waren er enkele vonnissen die de methode van het meervoud verdedigden. Toen de kwestie in 1896 (men veranderde het erfrecht der natuurlijke kinderen : o.a. $1/2$ in plaats van $1/3$) besproken werd, was men het eens om dit vraagstuk aan de rechtspraak over te laten — trouwens, men nam genoegen met de oplossing die ze aankleefde. Aldus werd de weinige rechtspraak hierover als het ware geconsakreerd, zodat men sedertdien in Frankrijk over dit probleem nog weinig spreekt.
3. Eigenlijk zou, zoals vooraan in dit hoofdstuk werd gezegd, gans dit artikel moeten veranderd worden door aan een natuurlijk kind driemaal minder te geven dan aan een wettig.
Via een verandering der rechtspraak over het geval met één natuurlijk kind kan men tot hetzelfde resultaat komen (het zou volstaan art. 757 niet meer als berekeningswijze te interpreteren).
Noch het ene, noch het andere is echter vlug te verwachten.